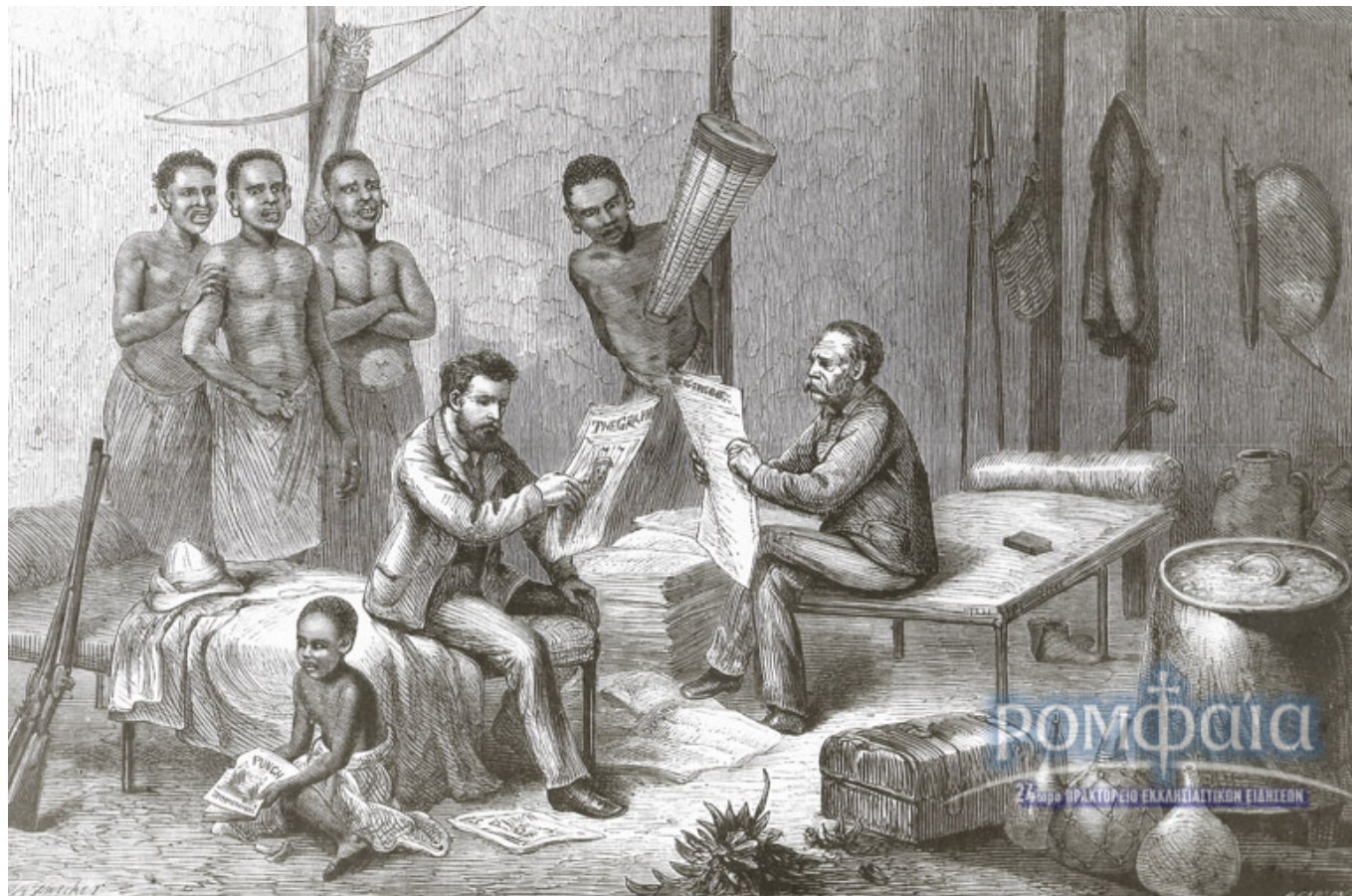
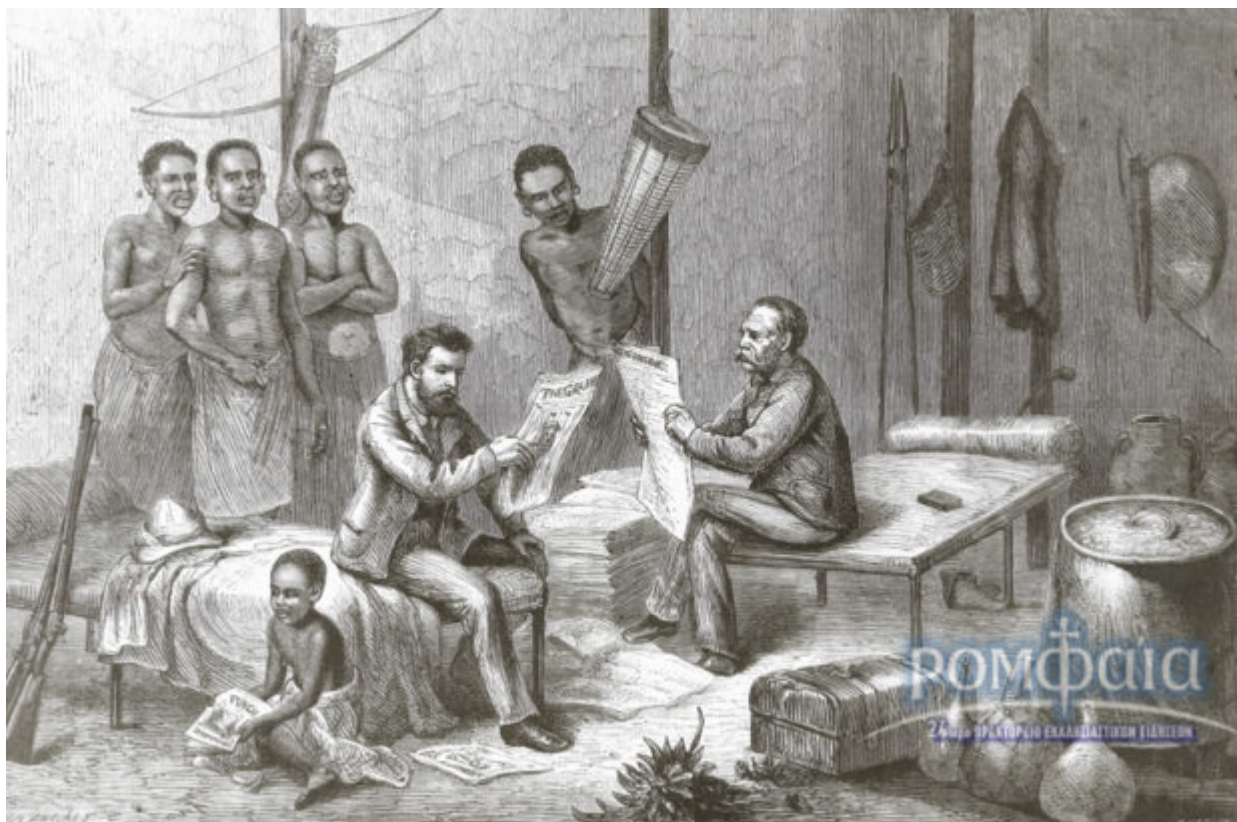

Λησμονημένοι Έλληνες στις χώρες της Ασίας, Απω Ανατολής και Αφρικής

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Του Μητροπολίτη Ναϊρόμπης κ. Μακαρίου

«Έχε εἰς τόν νοῦν σου τήν πατρίδα, ὅταν σοῦ ζητοῦν χρήματα καί σκέψου ὅτι, μέ τά ὀλίγα σου γρόσια, κάποτε, σώζεται μία μεγάλως ἔθνωφελής ἰδέα».

Ὁ Τζιτζίνιας πρὸς Σταματιάδη

Περιδιαβάζοντας καί ἀνακαλύπτοντας, μέ τίς συνεχεῖς ἔρευνες, τίς τελευταῖες δεκαετίες, χῶρες, ἰδιαίτερα τῆς Ἀφρικῆς, τήν πολύμορφη δράση τῶν Ἑλλήνων τοῦ παρελθόντος, ἀλλά καί τοῦ παρόντος, σκέφθηκα ὅτι θά ἦταν χρήσιμο νά γίνει μιά ἐκτενής δημοσιοποίηση καί γνωριμία, τούλάχιστο, μ' ἓνα μικρό ἀριθμό Ἑλλήνων τῆς Διασποράς.

Λόγοι πολλοί μέ ὠθησαν νά κάνω αὐτή τήν ἰδέα πράξη. Ἐνῶ γιά τοὺς ξένους ἐξερευνητές καί πρωτοπόρους κυκλοφοροῦν συνέχεια μελέτες καί βιβλία, μέ τή δράση τους καί τίς ἐπιτυχίες τους, γιά μᾶς, τοὺς Ἕλληνες, δίνεται ἡ ἐντύπωση ὅτι ὑστεροῦμε σ' αὐτό τόν τομέα ἢ ἐλάχιστα ἀναφερόμαστε σ' αὐτούς καί, ὅταν γίνεται αὐτό, γίνεται μόνο περιστασιακά.

Ἦδη, ἔχω γράψει γιά ἀρκετοὺς Ἕλληνες διαπρεπεῖς τῆς Διασποράς τόσο στὸν χῶρο τῆς Ἀφρικῆς, ἀλλά καί τῆς Εὐρώπης καί Ἀμερικῆς ἀκόμα καί τῶν Ἰνδιῶν.

Όμως διαπίστωσα μιά έλλειψη: Δέν υπάρχει καταγραφή τοῦ πλούτου, τῆς μεγαλουργίας καί τοῦ ἄθλου τῶν Ἑλλήνων πρωτοπόρων, σέ μιά μελέτη σύντομη μέν ἀλλά περιεκτική καί ἀντικειμενική, χωρίς νά γίνεται ὁποιαδήποτε ὑποτίμηση τῶν κατορθωμάτων ἄλλων ἐξερευνητῶν, σέ ἄλλους καιρούς, ἀπό ἄλλες χῶρες.

Οἱ μελέτες πού, ἤδη, ἀνέφερα, σχετίζονται μέ πρωτοπόρους στά γράμματα, στίς ἐπιστήμες, στίς τέχνες, ἀλλά καί στή φιλανθρωπία· ἐδῶ ἐννοῶ τούς μεγάλους ἐθνικούς εὐεργέτες πού τίμησαν, μέ τήν προσφορά τους καί τήν συμβολή τους, τό Ἑλληνικό ὄνομα.

Δέν θά πρέπει νά μᾶς διαφεύγει τό γεγονός ὅτι, σέ πλεῖστες ὁσες περιπτώσεις, οἱ Ἕλληνες εἶναι ἐκεῖνοι πού πρῶτοι πάτησαν τό πόδι τους σέ ξένες χῶρες· μέ τήν ἐργατικότητα, τό ζῆλο τους, τήν τόλμη τους, τό ἦθος τους, ἔκαναν ἔργα πολιτισμοῦ καί ὑψωσαν τό κύρος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Στήν παρούσα μελέτη, δέν θά ἀναφερθοῦμε στή μοναδικότητα τῆς πορείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, οὔτε στόν Πυθέα τόν Μασσαλιώτη ἢ στόν περίφημο ἀστρονόμο τοῦ 2ου αἰῶνα, Πτολεμαῖο, τόν γεωγράφο Μαρίνο, τόν Ἡρόδοτο, πού, τόν 5ο αἰῶνα π.Χ., ταξίδεψε σέ μακρινές καί ἀγνωστες χῶρες· ἀπό τά γραπτά κείμενά του μέχρι σήμερα διαφωτίζονται καί ἀντλοῦν οἱ ἐπιστήμονες, τόν Στράβωνα τοῦ 1ου π.Χ. αἰῶνα πού ἐγένε αἰτία νά τεθοῦν οἱ βάσεις τῆς Γεωγραφίας, τόν Κοσμᾶ τόν Ἰνδικοπλεύστη, τόν ναύαρχο Νέαρχο τοῦ στόλου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου πού, τίς σημειώσεις του, χρησιμοποίησαν οἱ Πορτογάλοι καί οἱ Ἀγγλοι, αἰῶνες μετά, γιά νά «ὑπερηφανευθοῦν γιά τίς ἀνακαλύψεις τους», τόν Εὐδοξο Κυζικηνό, αὐτόν πού ἀνακάλυψε πρῶτος τή θαλάσσια ὁδὸ πρὸς τίς Ἰνδίες καί τήν Ἀφρική μέ τόν περίφημο περίπλου του, γιά νά ἐτοιμάσει, στό τέλος, τοπογραφικές, γεωγραφικές καί ἐπιστημονικές ἐπισημάνσεις, τόν Ἀρίσωνα καί τόσους ἄλλους.

Τώρα, ἀντιλαμβάνεται κανεῖς τό μεγαλεῖο καί τό θαῦμα πού ἐπετέλεσαν τόσοι ἐξέχοντες Ἕλληνες ἐρευνητές καί ὁδοιπόροι, προτοῦ κἂν, ἀκόμα, ἐμφανισθοῦν οἱ ἄλλοι λαοί στή γῆ... Ὅπου πέρασαν αὐτοί οἱ Ἕλληνες τῆς ἀρχαιότητος, ἄφησαν ἶχνη τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί τίς ἀξίες τοῦ φωτός καί τῆς δημιουργικότητος.

Ὅλοι τους ὑπῆρξαν πρόδρομοι καί κανεῖς δέν πρέπει νά ἀμφιβάλλει γιά τή συμβολή τους στή διαμόρφωση καί στή στήριξη πολιτισμῶν, συμβάλλοντας ἔτσι στή δημιουργία ἱστορίας καί καταγωγῆς τῶν λαῶν πού ἀνακάλυψαν καί ἐμόχθησαν, ὥστε νά μορφώσουν.

Ὁ ἱ. Μπαῖκερ, στήν ἱστορία τῶν γεωγραφικῶν ἀνακαλύψεων καί ἐξερευνήσεών του, σημειώνει ὅτι: «Γιά νά παρακολουθήσει κανεῖς τήν ἱστορία τῶν γεωγραφικῶν

ἀνακαλύψεων, δέ χρειάζεται ν' ἀνατρέξει πρὶν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες. Αὐτοὶ ξεπέρασαν κάθε ἄλλον ἀρχαῖο λαό, στὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωγραφικῆς ἐπιστήμης καὶ εἶχαν ἀποκτήσει, σέ σημαντικό βαθμό, γνώση τῆς γῆς...».

Τὰ κατορθώματα, λοιπόν, τῶν Ἑλλήνων ἐξερευνητῶν χαρακτηρίζονται καὶ ἀπὸ τοὺς ξένους ἀκόμα σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ ἀξιολογότερα ἐπιτεύγματα ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητας, σταθμὸς στὴν ἱστορία τῶν περιπετειῶν καὶ τῶν θαλασσοπορειῶν.

Ἕνας, λοιπόν, τέτοιος τύπος πού ἐζησε στὰ μέσα τοῦ 17ου αἰῶνα ἦταν ὁ Κεφαλλονίτης, Κωνσταντῖνος Γεράκης, ὁ ὁποῖος γεννήθηκε στὸ Ἀργοστόλι, τὸ 1637, ἀπὸ πατέρα Γεώργιο, προερχόμενο ἀπὸ οἰκογένεια εὐγενῶν, γενάρχης τῆς ὁποίας ἦταν ὁ Φραγκίσκος Γεράκης.

Ἡ ἱστορία του εἶναι μυθιστορηματική, γιατί, ἀπὸ μικρό, ἄσημο παιδί τότε πού ἐγκατέλειψε τὴν ἰδιαιτέρα του πατρίδα, κατόρθωσε νὰ γίνεи πρωθυπουργὸς καὶ ἀντιβασιλεὺς στὸ μακρινὸ Σιάμ.

Ὁ Κωνσταντῖνος Γεράκης, ἀπὸ πολὺ μικρὸς σχετικά, κατατάχθηκε στὸν Ἀγγλικὸ στρατό, μάλιστα, στὸ τέλος, ἐφθασε καὶ στὸ βαθμὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ ναυτικοῦ.

Πάντα, τοῦ ἄρρεσε ἡ θάλασσα, γι' αὐτό, ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἡ ζωὴ του σχετίστηκε μὲ ταξίδια. Στὴ συνέχεια, προσλήφθηκε στὴν ὑπηρεσία τῆς, τότε, Ἑταιρείας τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου ἀπέκτησε τεράστια περιουσία, ἀφοῦ πέρασε διάφορα στάδια προαγωγῶν, ὥστε στὸ τέλος νὰ μπορεῖ ὁ ἴδιος νὰ ἀποκτήσει δικό του πλοῖο, γιὰ νὰ ταξιδεύει στίς μακρινές χώρες τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἀσίας.

Ἀπὸ τὰ ταξίδια του αὐτά, ἔμαθε τὴν ἱστορία καὶ τὸν πολιτισμὸ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν, ὅπως καὶ τίς γλῶσσες τους. Κάποτε, ἔχασε ὅλη του τὴν περιουσία, ὕστερα ἀπὸ ἕνα ναυάγιο πού, ὡς ἐκ θαύματος, ὁ ἴδιος σώθηκε, μαζί μ' ἕνα Πρέσβυ τοῦ Βασιλείου τοῦ Σιάμ, ὁ ὁποῖος ἐπέστρεφε ἀπὸ τὴν Περσία.

Ἡ γνωριμία του αὐτὴ ἐγένεε αἰτία νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸ Σιάμ καὶ μάλιστα νὰ ἀποκτήσει τὴ συμπάθεια τοῦ Ἡγεμόνα τοῦ Βασιλείου, σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε, στὸ τέλος, νὰ τοῦ ἀναθέσει τὴν Πρωθυπουργία καὶ τὴν Ἀντιβασιλεία τῆς χώρας... Φαντασθεῖτε, ἕναν Κεφαλλονίτη, τὸν 17ο αἰῶνα, νὰ κυβερνᾷ μιά χώρα ἐξωτική, ὅπως τὸ Σιάμ.

Ὁ τίτλος τὸν ὁποῖο εἶχε σύμφωνα μὲ τὰ τότε ἔθιμα, ἦταν ἐκεῖνος τοῦ Μεγάλου Βεζύρη. Ὁ Γάλλος ἱστορικός καὶ φιλόσοφος, Βολταῖρος, ἀναφέρεται, μὲ λεπτομέρεια, στὴν περίπτωση τοῦ Γεράκη καὶ τὴ σχέση του μὲ τὸ κράτος τοῦ Σιάμ.

Ἐπίσης, σέ πολλὰ ἄλλα ξενόγλωσσα βιβλία καὶ ἐγκυκλοπαίδειες ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα καὶ ἡ περίφημη Βρεττανική. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Γεράκης, στὴν αὐλή τοῦ Ἡγεμόνα,

νυμφεύεται κόρη μεγιστάνος του Κράτους, την οποία ονόμασε Μαρία και απέκτησε μαζί της τον μονάκριβο γιό του, τον Γεράσιμο.

Λόγω των πολλών χαρισμάτων και του πλούτου των σκέψεων και των πράξεών του, ο Βασιλιάς του Σιάμ του είχε απόλυτη εμπιστοσύνη και δεχότανε τις προτάσεις του, γιατί γνώριζε τό καλό πού θά προέκυπτε γιά τό κράτος του και τον λαό του.

Κάποτε, ο Γεράκης του εισηγήθηκε τή σύναψη σχέσεων μέ τή Γαλλία και τήν εισαγωγή και προστασία στους υπηκόους του του Χριστιανισμού. Τότε, Βασιλιάς τής Γαλλίας ήταν ο Λουδοβίκος ο 14ος.

Επί κεφαλής τής πρεσβείας τέθηκε ο ίδιος ο Γεράκης, ο οποίος πήγε στή Γαλλία μέ βαρύτιμα δώρα από τον Βασιλέα του Σιάμ, προς τον Βασιλέα τής χώρας αυτής.

Συγκινητική ήταν ή στιγμή, όταν παρουσιάστηκε μπροστά στον Λουδοβίκο ο Γεράκης. Τον έντυπωσίασε τόσο ή διπλωματία του και οί τρόποι του, ώστε ο Γεράκης – παρόλο πού ήταν ντυμένος μέ τήν έθνική ένδυμασία των Σιαμαίων και τήν παραδοσιακή κοτσίδα του – δέν ήταν άλλος παρά ένας απόγονος του Μεγάλου Άλεξάνδρου και γνήσιος Έλληνας από τήν Κεφαλλονιά...

Ο Γεράκης υπέγραψε δύο σημαντικές συμφωνίες μέ τον Βασιλέα τής Γαλλίας: Μία έμπορική, στίς 22 Σεπτεμβρίου 1685 και μία πολιτιστική πού ήταν ακριβώς εκείνο πού έπιζητούσε, δηλαδή, τήν αποστολή ιεραποστόλων, γιά νά έκχριστιανίσουν τον Σιαμιαίο πληθυσμό του Βασιλείου του Σιάμ (15 Μαρτίου 1685).

Στό σημείο αυτό, θά πρέπει νά υπενθυμίσουμε ότι πρώτοι, μετέφεραν τον Χριστιανισμό, εκεί, οί Πορτογάλοι, τό 1545, και αργότερα οί Όλλανδοί. Οί συμφωνίες αυτές, λοιπόν, του Γεράκη άνοιξαν τίς πύλες γιά τό Γαλλικό έμπόριο και τήν ιεραποστολή στό Σιάμ.

Αυτό, ήταν φυσικό, νά ένοχλήσει τούς Πορτογάλους και τούς Όλλανδούς, οί όποιοι, μέ διάφορους τρόπους δημιούργησαν σοβαρό πρόβλημα στή χώρα, μέ τή συμμαχία των αντιφρονούντων μέ τά σχέδια του Γεράκη.

Τόση ήταν ή άναταραχή, ώστε έγινε μία επανάσταση, κατά των κυβερνώντων του Βασιλείου του Σιάμ, τό 1688, ώστε νά έξολοθρευθεί ο βασιλικός οίκος του Σιάμ και ο Γεράκης, μαζί μέ τή σύζυγό του Μαρία και τό γιό του, Γεράσιμο, νά μαρτυρήσουν θάνατο φρικτό, στίς 5 Ιουλίου 1688.

Αυτός ήταν ο βίος και ή πολιτεία, έν συντομία φυσικά, του Κεφαλλονίτη Γεράκη πού, από τό 1657 μέχρι και τό θάνατό του, κυβέρνησε τή χώρα του Σιάμ, σάν νά

ήταν πατρίδα του.

Ένας έξ' ισου αξιόλογος περιηγητής, ιατρός και έξερευνητής, είναι ο Παναγιώτης Ποταγός πού, τόν περασμένο αιώνα, ακριβώς τήν εποχή πού ο Λίβινγκστον, ο Στάνλεϋ και ο Σβάϊνφουρτ και άλλοι πολλοί περιόδευσαν και ανακάλυπταν νέες περιοχές, φυλές, ποταμούς, λίμνες και φυλές, θεωρήθηκε ίσως και ανώτερός τους πού, όπως έγραψε ή Γαλλική έφημερίδα Συζήτηση: «Αί περιηγήσεις του Λίβινγκστον και Στάνλεϋ όνομα απέκτησαν, αλλά τήν έπιστημονικήν ωφέλειαν έχει ή περιήγησις του Έλληνος ιατροϋ».

Αυτός, λοιπόν, ο άγνωστος στους πολλούς, μά εξαίρετος πρωτοπόρος, ιατρός και έξερευνητής γεννήθηκε στή Βυτίνα τής Άρκαδίας, τό 1839. Όρφάνεψε σέ ήλικία δύο μόλις έτών από πατέρα.

Τούτο δέν τόν έμπόδισε νά προοδεύσει στά γράμματα. Είχε δίψα για μάθηση, γι' αυτό και, εργαζόμενος, έμαθε τά πρώτα γράμματα στήν Τρίπολη.

Αφοϋ, τώρα, ήταν έτοιμος για ανώτερες σπουδές, έγγράφεται στή Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου φοίτησε για δύο χρόνια· έγγράφεται, στή συνέχεια, στήν Ιατρική Σχολή του ίδιου Πανεπιστημίου απ' όπου άπεφοίτησε, μέ άριστα, και άνηγορεύθη διδάκτωρ.

Άσκησε, για λίγο χρονικό διάστημα, τό επάγγελμα του γιατροϋ στή Στεμνίτσα και, στή συνέχεια, έκανε συμπληρωματικές σπουδές στό Παρίσι, πάντα στόν κλάδο τής ιατρικής.

Έκεϊ κέρδισε τήν άπόλυτη έμπιστοσύνη των Γάλλων, έκδηλώνοντας τά άλτρουϊστικά του αισθήματα, περιθάλλοντας τούς πάσχοντες από τήν έπιδημία τής χολέρας, μέ αυτοθυσία. Η Γαλλική Κυβέρνηση, για τήν προσφορά του αυτή, εξέφρασε τήν ευαρέσκειά της, προς τόν Παναγιώτη Ποταγό.

Από μικρός ήταν ανήσυχος. Ήθελε νά γνωρίσει νέους κόσμους και νά δεϊ, μέ τά ίδια του τά μάτια, τίς χώρες εκείνες πού γνώριζε μόνο μέ τή φαντασία του, τίς μακρινές πού δέν τίς είχε ακόμη πατήσει πόδι ευρωπαίου.

Έτσι, τό Νοέμβριο του 1867, άρχισε τό μεγάλο έξερευνητικό του ταξίδι, πού, όπως σημειώνει ο ίδιος: «... Άνεχώρησα επί σκοπῷ νά διερευνήσω τάς κεντρικάς τής Άσίας χώρας, και, εί δυνατόν, νά συσχετίσω αυτές προς τάς περιγραφάς των αρχαίων μας Γεωγράφων...».

Απλά και λιτά, χωρίς κανενός τήν οικονομική στήριξη, ξεκινά ο Ποταγός σέ ήλικία 29 έτών ένα ταξίδι πού θά διαρκέσει δεκαπέντε τόσα χρόνια. Δέν είχε καμιά

προσωπική φιλοδοξία. Ἦθελε, μέ τήν ἐνέργειά του αὐτή, νά τιμήσει τό ὄνομα τῆς Ἑλλάδας ἀλλά καί νά δείξει στόν ἔξω κόσμο ὅτι, ὄντως, καί σήμερα ὑπάρχουν Ἕλληνες πού ἀγαποῦν τίς ἔρευνες καί τίς ἐξερευνητικές ἀποστολές.

Καί δέν ἦταν μόνο τοῦτο. Γνώρισε ἀπό κοντά τά ἦθη καί ἔθιμα, τίς συνήθειες καί τίς ἱστορίες τόσων ξένων καί ἀγνωστων, πολλές φορές, λαῶν καί ἀνθρώπων. Ἦταν, ὅπως τονίστηκε, ἀνήσυχο μυαλό.

Γι' αὐτό, ἡ ἀγάπη του καί ἡ ἀγωνία του ἦταν, εἰ δυνατόν, νά συμπληρώσει προηγούμενους ἢ καί νά φέρει νέα στοιχεῖα στή μελέτη τῆς γεωγραφίας, τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν, τῆς λαογραφίας.

Ἀναφέρουμε, στή συνέχεια, μερικές ἴσως ἀπό τίς χῶρες καί περιοχές πού ἐπεσκέφθηκε: Αἴγυπτο, Συρία, Μεσοποταμία, Περσία, Ἀφγανιστάν, Ἰμαλαΐα, Γοβαϊκή ἔρημο, Σινική Ταταρία, Μογγολία, Σιβηρία, Ἀσία, «... κατά τάς εὐρυτέρας τῆς ἡπείρου ταύτης διαστάσεις καί εἰσέδυσεν εἰς τήν Τροπικὴν Ἀφρικὴν πολὺ πέραν τῶν ὁρίων, εἰς ἃ εἶχον φθάσει ἄλλοι ἐξερευνηταί...».

Πρὸς τό τέλος τῶν περιηγήσεών του, ἐπεσκέφθη τήν Ἀγία Πετρούπολη καί τήν Ὁδησσό καί ξανά τήν Αἴγυπτο, τήν Ἀραβία, τίς Ἰνδίες καί τίς ἀνεξερεύνητες ἐκτάσεις ὁλοκλήρου τῆς ἀχανοῦς Ἀφρικανικῆς Ἠπείρου, ἐκεῖ πού οὔτε κἂν ἔφθασε ὁ περιηγητής καί γνωστός μέγας ἐξερευνητής, Σβάϊνφουρτ.

Καί τό πιό σημαντικό: Ἀπ' ὅλους τούς τόπους πού ἐπεσκέπτετο, μάζευε πολύτιμο ὑλικό σέ μέταλλα, νομίσματα, φυτά, καρπούς, ἀνθρωπολογικά εὐρήματα καί διάφορα ἄλλα τά ὁποῖα ἀπέστελλε στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

Τούς κόπους καί τίς ἀξιόλογες ἐπιστημονικές καί ἐθνολογικές του μελέτες ἀναγνώρισε, δεόντως, ἡ Γεωγραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Παρισίων, τό δέ πρῶτο τόμο τῶν Περιηγήσεών του, πού ἀποτελεῖτο ἀπὸ 700 σελίδες, ἐξέδωκε τό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, τό 1885.

Ὅταν μάλιστα προσκλήθηκε ἀπὸ τό Βασιλέα τοῦ Βελγίου νά ὑπογράψει τή χρυσή βίβλο τῶν ἐξερευνητῶν καί περιηγητῶν, ὁ Ποταγός, μέ μετριοφροσύνη καί ταπείνωση, σημείωσε μόνο, «Εἶς Ἕλλην».

Ἐπιστρέφοντας στήν Ἑλλάδα, ὁ Ἀρκαδικῆς καταγωγῆς ἐξερευνητής καί περιηγητής ἀποσύρθηκε στήν κωμόπολη Νυμφές τῆς Κερκύρας, ὅπου ἄφησε τήν τελευταία του ἀναπνοή, στίς 13 Φεβρουαρίου 1903 καί ἐτάφη, τήν ἐπομένη, στόν περίβολο τῆς Παναγίας τῶν Παπουτσάτων...

Ἕνας ἄλλος Ἕλληνας διαπρύσιος πρεσβευτής τῆς ἐλληνικῆς κουλτούρας καί

ξακουστός είναι ο φέρων την καταγωγή του από τη Λευκάδα, από πατέρα Άγγλο και μητέρα Έλληνίδα.

Γεννήθηκε τό 1850 και απόκτησε όλα τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες του αληθινού Έλληνα. Πολύ νωρίς, έχασε τους γονείς του και έτσι τον υιοθέτησε μία θεία του, στην Άγγλία.

Μάλιστα λέγεται ότι εκείνη τον προόριζε για κληρικό· εκείνος όμως είχε άλλες βλέψεις και προγράμματα. Έφθασε στην Αμερική, σέ ηλικία 18 ετών, και εργάστηκε, σάν διορθωτής, στην αρχή σέ διάφορες εφημερίδες, και, στό τέλος, έγινε αρχισυντάκτης.

Έγραφε μέ ύφος πού συνάρπαζε τους αναγνώστες και ή γλαφυρή του πένα ήλεκτριζε τους πάντες. Και έδω δέν ήθελε νά παραμείνει για πολύ. Τόν τραβούσε ή περιπέτεια· έτσι, τό 1887, φθάνει στίς Γαλλικές Ίνδιες.

Από εκεί δίνει και πάλι τόν πλούσιο έσωτερικό του κόσμο, μέ σαγηνευτικές ανταποκρίσεις, για τους ανθρώπους πού συναντᾷ και μελετᾷ, ταυτόχρονα. Και πάλιν, αναζητᾷ κάτι πιό συναρπαστικό.

Έτσι, αποφασίζει νά συνεχίσει την περιπέτειά του, φθάνοντας ως τη χώρα του Ανατέλλοντος Ήλιου, την Ίαπωνία. Στή μακρινή, λοιπόν, Ίαπωνία ένθουσιάζεται από τίς δοξασίες και τους θρύλους του λαού αυτού. Από νωρίς, γίνεται έραστής των ποικιλόμορφων και λεπτών ψυχών των Ίαπώνων.

Γίνεται ένα μ' αυτούς, αφού αποφασίζει νά νυμφευτεί Ίαπωνέζα και νά ακολουθήσει πιστά τόν Ίαπωνικό τρόπο ζωής. Η ψυχή του όμως έμεινε πάντα Έλληνική.

Έπηρεασμένος από την Έλληνική του φύση και καταγωγή, κατορθώνει νά συγκεράσει αυτά μέ την Ίαπωνική κουλτούρα, ώστε, στό τέλος, νά γίνει γνώστης όχι μόνο τής γλώσσας, αλλά και νά συγγράψει ο ίδιος ποιήματα, διηγήματα, λαογραφικές και ιστορικές μελέτες.

Τόσο ένθουσίασε τους Ίάπωνες ο αληθινός γόνος τής Λευκάδος πού του πρόσφεραν θέση καθηγητή τής Άγγλικής φιλολογίας στό Πανεπιστήμιο του Τόκιο, τό 1888.

Ο Λευκάδιος Χέρν, έτσι ήταν τό όνομά του, είναι γνωστός, σήμερα, στην Ίαπωνία μέ τό δικό τους όνομα, Γιακούμο Κοϊζοΰμι. Έγραψε και τραγούδησε μέ πάθος για την Ίαπωνική ψυχή, ώστε, μέχρι σήμερα, νά τόν τιμούν, νά τόν θυμούνται και νά του έχουν ξεχωριστή θέση μέσα στην ιστορία τους οί Ίάπωνες, γι' αυτή άκριβώς την άγάπη του και την πίστη του πρός την Ίαπωνική κληρονομιά και παράδοση.

Νά, λοιπόν μέχρι ποϋ έφθασαν τα βήματα των Έλλήνων του περασμένου αιώνα.

Ἀπέθανε τό 1904 καί, τά 25 χρόνια ἀπό τό θάνατό του, γιορτάστηκαν, τό Σεπτέμβριο τοῦ 1929, στήν Ἰαπωνία, μέ πρωτοφανεῖς γιορταστικές ἐκδηλώσεις.

Συνεχίζουμε τήν περιδιάβασή μας, αὐτή τή φορά, γιά νά βρεθοῦμε στίς μακρινές Ἰνδίες, ὅπου πολλά παιδιά τῆς Ἑλλάδας τίμησαν τό ὄνομα τῆς καταγωγῆς τους.

Θά σταθοῦμε ὁμως σ' ἓνα: Τόν Δημήτριο Γαλανό, τόν Ἀθηναῖο, πού ἀντιπροσωπεύει, ἐπάξια, ὅλους τούς ἄλλους. Ἡ καταγωγή του ἦταν ἀπό τήν Ἀθήνα, ὅπου γεννήθηκε, γύρω στό 1760, ἀπό πατέρα Παντολέοντα καί μητέρα Διαμάντω. Μαθήτευσε πρῶτα στήν Ἀθήνα, κάτω ἀπό τόν σπουδαῖο διδάσκαλο, Ἰωάννη Μπενιζέλο.

Στά δεκατρία του χρόνια, μαθήτευσε κοντά στόν ἐπίσης ἐξαίρετο διδάσκαλο τοῦ Μεσολογγίου, Παναγιώτη Παλαμᾶ, καί, στή συνέχεια, ἐφθασε στή νῆσο Πάτμο, ὅπου μαθήτευσε κοντά στόν περίφημο διδάσκαλο Δανιήλ, γιά ἔξι συνεχεῖ χρόνια.

Στό διάστημα αὐτό, ἀπόκτησε ὅλες τίς ἀπαραίτητες γνώσεις τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας καί γραμματικῆς. Πλούσια ἐφοδιασμένος, πνευματικά, προσκλήθηκε, ἀπό τόν θεῖο του, Μητροπολίτη Καισαρείας, Γρηγόριο, στήν Κωνσταντινούπολη.

Ὁ ἱεράρχης Γρηγόριος ἐθαύμασε τίς ἀρετές καί τά σπάνια προσόντα τοῦ νεαροῦ ἀνιψιοῦ του· προσπάθησε μάλιστα νά τόν εἰσαγάγει στίς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἀλλ' ὁ Δημήτριος ἀντέδρασε, λέγοντας ὅτι θέλει νά πλουτίσει τίς ἐπιστημονικές του γνώσεις.

Ἔτσι, ὅπως εἶναι γνωστό, τήν ἐποχή ἐκείνη, ἡ Ἑλληνική Κοινότητα τῆς Καλκούτας τῶν Ἰνδιῶν ἠκμαζε (ἔχουμε, ἤδη, ἀσχοληθεῖ ἐκτενέστερα, μέ τήν παρουσία τῶν Ἑλλήνων στίς Ἰνδίες, ὅπως καί γιά τόν ἴδιο τόν Γαλανό σέ εἰδική μονογραφία·) ἐκεῖ ἓνας πλούσιος Ἑλληνας ζητοῦσε διδάσκαλο, γιά τήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν του. Τό ὄνομά του ἦταν Κωνσταντῖνος Πανταζῆς.

Ἔτσι, ὁ θεῖος τοῦ Δημητρίου, ὁ Καισαρείας, τοῦ συνέστησε νά πορευθεῖ πρός τά ἐκεῖ, ὥστε νά ἀναλάβει τήν ἐλληνοπρεπεῖ ἀνατροφή τῶν παιδιῶν τοῦ Πανταζῆ.

Ὁ Δημήτριος δέχθηκε, μέ πολλή χαρά, τήν πρόσκληση καί ἀναχώρησε, τό τέλος τοῦ 1786, γιά τίς Ἰνδίες. Στήν οἰκογένεια, λοιπόν, τοῦ εὐπόρου Πανταζῆ, στήν ἀρχή, ἐγίνε δάσκαλος τῶν παιδιῶν τους, ἀλλά καί ἄλλων Ἑλλήνων συγγενῶν τους.

Ἐτυχε πολλῶν περιποιήσεων καί τιμῶν ἀπό ὅλους, γιατί εἶχαν, ἀνάμεσά τους, ἓναν τέτοιο ἀφοσιωμένο δάσκαλο καί Ἑλληνιστή τέλειο. Ἀλλά ὁ Δ. Γαλανός δέν ἦταν μόνον ὁ ἴδιος διδάσκαλος, ἦταν καί καταπληκτικός μαθητής τῆς Ἀγγλικῆς, Περσικῆς, Σανσκριτικῆς καί ἄλλων πολλῶν ἀσιατικῶν διαλέκτων. Πολύ σύντομα,

ἔγινε τέλειος χειριστής πάντων τῶν τοπικῶν διαλέκτων.

Ἀφοῦ ἀπέκτησε, ἐν τῷ μεταξύ, πολλήν οἰκονομική ἄνεση, ἀπεφάσισε νά ἐγκατασταθεῖ στήν ἱερή πόλιν τῶν Ἰνδιῶν, Μπενάρες. Ἐδῶ, ἀφοῦ ἐνδύθηκε τή στολή τῶν Βραχμάνων, παρέμεινε, γιά 40 χρόνια, μελετῶν τά ἥθη, τίς γλῶσσες, καί φιλολογία, μαζί μέ τούς σοφούς καί δοκιμότερους ἐκπροσώπους τῆς Βραχμανικῆς θρησκείας.

Ἐδῶ, ἐπετέλεσε τό μεγαλύτερο κατόρθωμα στήν ἱστορία τῆς Βραχμανικῆς θρησκείας (μέ τόν Ἑλληνισμό), ἀφοῦ κατόρθωσε νά μεταφράσει τά κείμενα τῶν συγγραμμάτων τῶν σοφοτέρων ἀντιπροσώπων τῆς στήν Ἑλληνική γλώσσα. Τώρα, ὁ Γαλανός ἔφθασε τό 70ο ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἐπιθυμία του ἦταν νά ἐπιστρέψει καί νά ἀποθάνει στήν ἰδιαιτέρα του πατρίδα.

Ὅλο αὐτό τό διάστημα, ὁ Γαλανός διατηροῦσε συχνή ἐπικοινωνία καί ἐπαφή μέ τούς συγγενεῖς καί φίλους του. Κουρασμένος, ὅπως ἦταν, ἀπό τήν ἀσκήσιν καί τίς σωματικές ἐκούσιες ταλαιπωρίες, ἄφησε τήν τελευταία του ἀναπνοή, στίς 3 Μαΐου 1833, ἐκεῖ, στήν ἱερή πόλιν, ὅπου ἐζοῦσε χωρίς νά ἀξιωθεῖ νά δεῖ ξανά τό χῶμα τῆς πατρίδας του, τούς συγγενεῖς καί φίλους του.

Στή διαθήκη του ὁμως ὁ Γαλανός ἐξεδήλωσε τά φιλόμουσα αἰσθήματά του πρός τήν Πατρίδα του, κληροδοτήσας στήν κυριωτέρα ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν (Πανεπιστήμιο) τό ἥμισυ τῆς περιουσίας του καί ὅλους τούς τόμους τῶν μεταφράσεών του, τά βιβλία, χειρόγραφα καί λεξικό πολύτιμο.

Ἀναμφίβολα, ὁ Γαλανός, παρόλο ὅτι διέμεινε μελετῶν καί ἐντρυφῶν στίς Βραχμανικές φιλολογίες καί θεωρίες, παρέμεινε Ἕλληνας, Ὁρθόδοξος Χριστιανός, συμπέρασμα πού βγαίνει μέσα ἀπό τήν τακτική ἀλληλογραφία του, μέ, τούς κατά καιρούς, ἱερομονάχους τῆς Μονῆς Σινᾶ πού τότε ἐξυπηρετοῦσαν τίς θρησκευτικές ἀνάγκες τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων τῶν Ἰνδιῶν.

Τάφηκε στό κοιμητήριον τῶν Ἀγγλικανῶν στό Βαρανασῆ καί, ἐπὶ τοῦ τάφου του, χάραχθηκε ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «Ἱερὸν εἰς μνήμην Δημητρίου Γαλανοῦ, Ἀθηναίου, ὅστις ἐτελεύτησεν ἐν Βαρανασῇ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἡλικίας 72 ἐτῶν».

Στόν Έλληνορθόδοξο Ναό τῆς Μεταμορφώσεως, στήν Καλκούτα, ὁ Πρωτοσύγκελλος, Ἀνανίας ὁ Σιναΐτης χάραξε τό ἐξῆς ἐπίγραμμα πάνω σέ εἰδική πλάκα: «Ὁ ἐξ Ἑλλάδος Γαλανός Ἀθηναῖος τέθηκε Δημήτριος ἐν γῇ Ἰνδίας. Μουσῶν δ' ὦν φίλος ὁ ἀνὴρ καί παιδείας, λαμπρός κατέστη τῇ φήμῃ καί τῇ κλήσει. Λιπὼν δέ τόνδε τόν πολύμοχθον βίον, ἀπῆλθε εἰς ἄλυπον καί αἰδίων βίον. Ἰστησι τοίνυν, εὐγνωμοσύνη χάριν, ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ τό δέ κενотаφεῖον, ὁ Παντελέων, εἰς αἰδίων μνήμην».

Γιά πρώτη φορά, ἐγίνε στήν ἱστορία τόσο βαθιά μελέτη, μετάφραση καί σχολιασμός τῶν κειμένων τῶν βραχμανικῶν μυστηρίων καί ἡ ἀξία τους θεωρήθηκε ἀνυπολόγιστος ἀπό Γάλλους, Γερμανούς καί Ἀγγλους εἰδικούς περί τήν Ἰνδολογίαν.

Οἱ μεταφράσεις κειμένων ἀρχαίων φιλοσόφων καί ποιητῶν εἶδαν τό φῶς τῆς δημοσιότητος, γιά πρώτη φορά, μέσα ἀπό τά κείμενα τοῦ Δημητρίου Γαλανοῦ.

Ἐδωσε τήν εὐκαιρία στούς Εὐρωπαίους νά τά προσέξουν καί νά προχωρήσουν στή συστηματική μελέτη αὐτῶν τῶν μοναδικῶν θησαυρῶν καί κειμηλίων τῆς Ἰνδικῆς γραμματολογίας καί θρησκευτικῆς ἀξίας. Οἱ μεταφράσεις τῶν ἔργων τοῦ Γαλανοῦ ἀποτελοῦν μοναδικότητα καί σταθμό στήν ἱστορία τῆς Ἰνδικῆς φιλολογίας.

Τό ὅλο ἔργο τοῦ Γαλανοῦ ἀποτελεῖ ἔκφραση τῆς σοφίας καί τῆς εὐσυνειδησίας πού τόν διέκρινε. Ἡ συμβολή τοῦ Γαλανοῦ ἀποτελεῖ ἓνα κολοσσιαῖο ἄθλο μιᾶς μοναδικῆς πρωτοτυπίας καί ἀπαράμιλλης ἐξοικείωσης μέ τήν Ἰνδολογία.

Τό κατόρθωμα τοῦ Γαλανοῦ εἶναι ὅτι ἔφερε, γιά πρώτη φορά στήν ἱστορία, τή γνώση τῶν μυστικῶν διδαγμάτων τῶν ἀπορρήτων θεωριῶν τῶν Βραχμάνων. Εἶναι δέ ἀκόμα οἱ μεταφράσεις του ἐξαιρετικό κόσμημα τῆς Νεώτερης Ἑλληνικῆς Φιλολογίας.

Ἐνας ἄλλος Κεφαλλονίτης, πρωτοπόρος, εἶναι ὁ Ἰ. Φωκάς, πού ἔζησε τόν 16ο αἰώνα. Ἄφησε τή μνήμη ἑνός πρωτοπόρου θαλασσοπόρου μοναδικοῦ γιά τίς ἐπικίνδυνες ἀποστολές καί ἀνακαλύψεις του.

Ὁ Φωκάς ὑπηρέτησε, γιά περισσότερα ἀπό σαράντα χρόνια, στή ναυτική μοῖρα τῆς Ἰσπανίας, πλούτισε ὑπερβολικά καί, τέλος, πτώχευσε. Ἀλλά δέν ἀπογοητεύτηκε. Κατόρθωσε, μέ τήν πίστη καί τήν ἐπιμονή του, νά ἀνακαλύψει τή συντομότερη ὁδὸ πού θά ἔνωε τούς δύο ὠκεανούς – τόν Εἰρηνικό καί τόν Ἀτλαντικό.

Σάν ἄριστος καί πολὺπειρος ἐξερευνητής, θέλησε νά δοκιμάσει αὐτό τό τολμηρό ἐγχείρημα, ἀφοῦ πῆρε τήν ἐντολή ἀπό τόν ἀντιβασιλέα τοῦ Μεξικοῦ. Τήν πρώτη

ἐπιχείρηση ἀκολούθησε ματαίωση, γιατί τά πληρώματα τῶν πλοίων ἐδειλίασαν.

Ἡ δεύτερη ὁμως ἀπόπειρα, πού ἐγινε τό 1592 στέφθηκε μέ ἐπιτυχία, καί ἔτσι, μέχρι σήμερα τό σημεῖο ἐκεῖνο πού ἀνακάλυψε εἶναι γνωστό στούς γεωγραφικούς χάρτες σάν Στενό ἢ Θάλασσα τοῦ Φωκά. Ὅπως καί τόσοι ἄλλοι Ἕλληνες πρωτοπόροι καί ἐξερευνητές, ὁ Φωκάς πέθανε ἄσημος, φτωχός καί ξεχασμένος.

Καί κάτι διαφορετικό, ἀλλά σχετικό κι αὐτό, μέ τή μαχητικότητα καί τήν ἀνδρεία τῶν Ἑλλήνων πρωτεργατῶν: Εἶναι γνωστός ὁ πόλεμος τῶν Μπόερς, Ὁλλανδῶν ἀποίκων τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς, πού ἐγκατεστάθηκαν ἐκεῖ, τόν 17ο αἰώνα. Στή συνέχεια, προσετέθησαν καί ἄλλες χῶρες, ὅπως ἡ Γερμανία, ἡ Γαλλία, οἱ Σκανδιναβικές χῶρες καί, τέλος, ἡ Ἀγγλία πού θέλησε νά κατακτήσει τίς πλούσιες πηγές τῆς Ἀφρικῆς.

Στίς 15 Νοεμβρίου 1899, ὁ Τσῳρτσιλ συνελήφθηκε αἰχμάλωτος ἀπό τούς Μπόερς. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς πού συνέλαβαν τόν Τσῳρτσιλ, ἦταν κι ἓνας Ἕλληνας, πού ἔφερε τήν καταγωγή του ἀπό τήν Λειᾶ-Φιλιατῶν Θεσπρωτίας, γνωστός μέ τό ὄνομα Τζών Κώστας – Ἰωάννης Παπακώστας. Ἡ ζωή του ἦταν περιπετειώδης.

Ἐπῆγε, κατ' ἀρχήν, στήν Αὐστραλία (1895) καί, στή συνέχεια, ἔφθασε καί ἐξερεύνησε τίς ζοῦγκλες τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς καί, τέλος, πορεύτηκε στή Νότιο Ἀφρική, ὅπου ἐξήσε τόν πόλεμο τῶν Ἀγγλων μέ τούς Μπόερς, τούς ὁποίους ὑποστήριξε, πολεμήσας μάλιστα γι' αὐτούς. Λέγεται μάλιστα ὅτι, ὅταν συνελήφθηκε ὁ νεαρός, τότε, Τσῳρτσιλ, ἀνάμεσα στούς στρατιῶτες τῶν Μπόερς ἦταν ὁ Ἕλληνας Τζών Κώστας.

Ὁ Τσῳρτσιλ ἐντυπωσιάστηκε ἀπό τήν παρουσία του ἐκεῖ καί εἶχε μιά «δραματική συνομιλία» μαζί του στό τέλος τῆς ὁποίας ἐπῆρε τήν ἀπάντηση: «Ὁ Ἕλληνας πατρίδα ἔχει τήν ἐλευθερία καί ὅπου καί νά βρίσκεται πολεμᾷ γι' αὐτήν».

Ἡ ζωή του, στή συνέχεια, μοιάζει σάν μῦθος· φυλακίζεται καί στέλλεται ἀπό τούς Ἀγγλους αἰχμάλωτος στήν Κεϋλάνη, ἐπιστρέφει στή Ν. Ἀφρική καί ἐγκαθίσταται στό Στέλλεμπους ὅπου ἀνοίγει τό καφενεῖο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, τό ὁποῖο ἐγινε κέντρο διερχομένων προσωπικοτήτων τῆς Ν. Ἀφρικῆς.

Τό 1911, βρέθηκε στήν Ἡπειρο, ὅπου πολέμησε ἐθελοντής· ἦταν μάλιστα ἀπό τούς θερμούς ὑποστηρικτές φιλελευθέρους τῆς Ἡπείρου καί, μετά τήν ἐπικράτηση τῶν βενιζελικῶν, τό 1920, ἐγκατέλειψε τήν Ἑλλάδα καί ἐπέστρεψε στή Ν. Ἀφρική, ὅπου ἀπέθανε τό 1932. Θεωρεῖται μέγας εὐεργέτης τῆς γενέτειράς του, ἀφοῦ προσέφερε τεράστια χρηματικά ποσά, γιά κοινωφελῆ ἔργα.

Πολλά ἄλλα ὀνόματα Ἑλλήνων πού διέπρεψαν σέ μακρινές χῶρες, χάρις στήν

ιδιοφυΐα και τήν εργατικότητά τους, μπορούμε να παρουσιάσουμε, για να αντιληφθούμε καλύτερα τό μέγεθος τῆς προσφορᾶς τους και τή συμβολή τους στην ανάπτυξη τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ και πνεύματος.

Ἀλλά, για τήν ὥρα θά περιορισθοῦμε σ' αὐτούς, πού προαναφέραμε πού εἶναι ἕνα αντιπροσωπευτικό ὕλικό πρός τήν κατεύθυνση αὐτή. Βλέπουμε, ἔτσι, καθαρά και ξάστερα ὅτι ὁ Ἕλληνας, ἀπό ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀλλά και μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, εἶναι ἄνθρωπος τῶν μεγάλων κατακτήσεων και κατορθωμάτων.

Ἐχει μέσα του τή ζωτικότητα και τήν ἀγάπη, για μεγάλα ἔργα και, πρό παντός, γίνεται φορέας τοῦ γνήσιου ἑλληνικοῦ πνεύματος και θέλει συνεχῶς να τό προβάλλει, να τό χρησιμοποιεῖ ἔτσι, ὥστε να ὠφελοῦνται και ἄλλοι λαοί και φυλές τῆς γῆς.

Οἱ σκαπανεῖς, λοιπόν, αὐτοί Ἕλληνες, ἀπ' ὅπου πέρασαν, ἄφησαν τά ἴχνη τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἀποδημία εἶναι ἴδιο τῶν Ἑλλήνων πού δοξάζουν και τιμοῦν τό ὑπερ' ὄνομα τῆς Ἑλλάδας.. .

(συνεχίζεται ...)

Πηγή: romfea.gr